

Rautalankamalli tekstitaidon kokeen vastauksesta

Tekstitaidon vastauksessa kirjoittaja soveltaa tietojaan ja taitojaan ikään kuin kielen- tai kirjallisuudentutkija. Kokeen viidestä tehtävästä vastataan kolmeen. Valitse alussa kolme tehtävää, jotta alitajuntasi kypsyttää ajatukseasi. Vastaa ensimmäiseksi helpoimpaan tehtävään, jotta saat onnistumisen tunteen. Muista, että vastauksesi lukija tuntee pohjatekstin.

I Tekstin avaaminen ja tekstihavaintojen kerääminen

1. Silmäile pohjateksti niin, että ensimmäisellä lukukerralla saat tekstistä kokonaiskuvan.
2. Avaa tehtävänanto:
 - a) Onko pohjateksti kaunokirjallinen teksti vai asiategsti? Mitä tekstilajia se edustaa?
 - b) Mikä on aiheena?
 - c) Mistä näkökulmasta tekstiä pitää tutkia?
 - d) Miten aineistoa pitää lukea? (Vertaillen? Arvioiden? Eritellen? Tulkiten? jne.)
 - e) Mitä vastauksen pitää osoittaa aineistosta?
3. Lue pohjateksti tarkasti moneen kertaan. Ota huomioon tekstilaji ja tehtävänannon rajaus.
4. Tee pohjatekstistä havaintoja, joiden pohjalta teet päätelmiä ja tulkintoja.
5. Kerää pohjatekstistä aineksia eli tekstihavaintoja, joilla voit perustella päätelmäsi.
6. Hahmottele vastauksesi rakenne.
7. Laadi vastauksellesi niin sanottu työotsikko, joka voi olla kysymyksen muotoinen.

II Vastauksen aloittaminen

1. Nimeä pohjateksti ja kerro sen aihe, pääasia tai teesi heti aloituskappaleessa.
2. Mene suoraan asiaan.
3. Käytä vastauksesi alkupuolella tehtävänannon rajaavia sanoja, jotta varmistat, että vastauksesi fokuoioituu tehtävänantoon.
4. Tuo aloituksessa esiin jokin aiheeseen liittyvä olennainen ajatus.

III Vastauksen rakentaminen ja sisältö

1. Ryhmittele havaintosi ja rakenna looginen vastaus, jonka lyhyehköissä kappaleissa on oleellisista asioista ideavirkkeet.
2. Pohdi, mitä merkitystä poimimillasi aineksilla on tekstikokonaisuudessa.
3. Perustele päätelmäsi tekstihavaintojen avulla eli referoi tai ilmaisutavan niin vaatiessa siteeraa pohjatekstiä.
4. Pohdi kohderyhmää ja pohjatekstin kontekstia, jos tehtävänanto niitä odottaa.
5. Käytä analyysissä pohjatekstin tekstilajin edellyttämiä käsitteitä, kuten kirjallisuuden, kieliopin, tekstintutkimuksen tai tyylin käsitteitä.
6. Kirjoita tiivistä tekstiä ja pysy pohjatekstin analyysissä ja tulkinnassa.
7. Omia kannanottoja ei tekstitaidon vastauksessa tuoda esiin, ellei niitä erikseen pyydetä.

IV Vastauksen lopettaminen ja otsikointi

1. Päätä vastaus tiivistämällä yhteenveto lopetusvirkkeeseen.
2. Kirjoita työotsikon sijaan lyhyt, asiallinen ja informatiivinen otsikko, jonka edessä on tehtävännumero.

V Vastauksen viimeistely

1. Tarkista vastauksesi kieliasu, jaksotus ja otsikko.
2. Paneudu seuraavaan tekstitaidon vastaukseen, kuin se olisi ensimmäinen, vaikka pohjateksti olisi sama kuin edellisessä tehtävässä.

Ylrooppilastekstejä 2015.